

Att redigera. . .

Författaren, redaktören och den kollaborativa
redigeringsprocessen

LUND
UNIVERSITY

Lunds universitet
Förlags- och bokmarknadskunskap
Institutionen för kulturvetenskaper
Handledare: Sara Tanderup-Linkis
2021-05-05

Sara Dahlberg
FBMA04:2

Abstrakt

This paper examines the editorial practices of authors and editors documented by five authors writing “Debutantbloggen” in 2020. It does so with the intention of examining to what extent editing is made visible by said authors and to what extent this editorial labour can be said to be collaborative. It argues that cultural attitudes rooted in the Romantic myth of the author and of the literary work as well as the increased importance of the author on the contemporary book-market have contributed to the marginalization of both editing as a practice and the editor as a significant figure in book production. It applies critical perspectives inspired by genetic criticism as well the sociology of literature in order to emphasize the significance of the primary material, as well as the potential that this material has to make visible the multitude of actors that participate in the production and shaping of the literary work.

Nyckelord: författare, redaktör, litteratursociologi, textgenetik, författarmyten, kollaborativt arbete, redaktionellt arbete, Greenberg.

Innehållsförteckning

1.1. INLEDNING	4
1.2. PROBLEMFÖRMULERING	6
1.3. SYFTE	6
1.4. FRÅGESTÄLLNINGAR	7
1.5. AVGRÄNSNINGAR	7
2. MATERIAL	9
2.1. PRIMÄRA KÄLLOR	9
3. METOD	13
<i>Det litteratursociologiska perspektivet</i>	<i>14</i>
<i>Det genetiska perspektivet</i>	<i>14</i>
<i>Textsociologi</i>	<i>15</i>
5. RESULTAT & ANALYS	16
5.1. Kristin Fägerskjöld	16
5.2. Sara Molin	19
5.3. Malin Edholm	22
5.4. Hanna Nordlander	23
5.5. Daniel Sjöberg	25
6. DISKUSSION	26
7. KÄLLFÖRTECKNING	29

1.1. Inledning

En iakttagelse av författaren Nina Wähä, ”Att skriva är en solitär handling, att arbeta med en text är det inte”.¹ Wähäs iakttagelse speglar den norske författaren Karl-Ove Knausgård erfarenheter av att arbetat med en litterär text. Knausgård skriver, ”[...]in all the years I’ve been making my living as a writer I’ve been dependent on the help of others to write”.² Knausgård menar att genom hela sitt författarskap har han sökt andras hjälp och råd. Råmanuset till romansviten *Min kamp*, erinrar sig Knausgård, lästes upp ord för ord för en nära bekant. Enligt Knausgård var detta inte enbart för att stilla sin oro över textens kvalitet, utan även för att få en utomståendes perspektiv på hur manuset skulle kunna utvecklas.³

Ovanstående iakttagelser är betydande av två anledningar. Främst för att det framgår att båda författarna anser att arbetet med ett litterärt verk bör betraktas som en *process*. Perspektivet är en betydande motpol till hur författararbete historiskt framställts. I det kulturella imaginära består in i samtiden fortfarande den romantiska rörelsens föreställning om litterärt skapande som en enskild och spontan handling som tillskrivs författaren och författaren enbart. Som både Wähä och Knausgård påpekar ser verkligheten annorlunda ut. Främst involverar den ofta andra inblandade än bara författaren. I *A Critique of Modern Textual Criticism* tittar textsociologen Jerome McGann närmar på de strukturer som i många fall möjliggör bokproduktion och omdefinierar den romantiska föreställningar om det litterära verket. McGann menar att snarare än ”personal or psychological products” bör det litterära verket anses som ”fundamentally social”.⁴ På den moderna bokmarknaden växer oftast ett litterärt verk fram i samspel med andra, utomstående, aktörer. Ges en bok ut på traditionell väg, med andra ord via förlag, har ett antal aktörer bl.a. förlaget i fråga, förläggare, och redaktörer inflytande under vad som bäst kan benämnas som den **redaktionella processen**, det arbete som det litterära verket genomgår för att färdigställas för utgivning. Samtidigt menar Tim Groenland, i *the Art of Editing*, att det är sällan som den färdiga boken bekänner den vare sig redaktionella processen eller att någon annan än författaren deltagit i denna.⁵

---

¹ Nina, Wähä, ”Att gå och leda skrivarkurser”, i (red.) Annika, Nordin, *Tag och skriv! Fjorton författare om sitt skrivande*, Natur & Kultur: Stockholm, 2020, s.171 – 185, s. 183.

² Karl-Ove, Knausgaard, ”What Writers and Editors Do”, *the Paris Review*, 5 januari 2020, <https://www.theparisreview.org/blog/2021/01/05/what-writers-and-editors-do/> (hämtad den, 9 februari 2021).

³ Knausgaard, 2021.

⁴ Jerome, McGann, *A Critique of Modern Textual Criticism*, University Press of Virginia: Charlottesville and London, 1992, s. 43 – 44.

⁵ Tim, Groenland, *the Art of Editing: Raymond Carver and David Foster-Wallace*, Bloomsbury Academic: London, 2020, s. 9.

Ett exempel på detta fenomen är Åsa Mobergs *Kärleken i Julia Anderssons liv*. Moberg menar att i samband med utgivning ville hennes förlag korta ner alstert avsevärt. Moberg medger att hon inte själv förmådde denna uppgift. ”Uppgiften föll på Lena Albin, som gjorde en fantastisk redaktörsinsats, Hon strök alla sidohistorier och renodlade berättelsen”.⁶ Mobergs redaktör kan sägas ha haft ett ansenligt inflytande på den litterära texten – till den grad att det nästintill kan sägas vara ett skapande inflytande. Faktiskt menar litteratursociologen Johan Svedjedal att det arbete som sker mellan författare och redaktör kan och *bör* karaktäriseras som ett ”skapande samspel”.⁷ Med andra ord, ett kollaborativt arbete. Samtidigt erkänns Anderssons redaktörs delaktighet i bokens utformning vare sig i boken eller i recensionerna.⁸ Snarare är det i kring-dokument och skillnad mellan manusversioner som det redaktionella arbetet faktiskt blir märkbart.

Forskaren Susan L. Greenberg menar att ett övergripande problem inom förlagsbranschen är att samtidigt som redaktören i många fall är väldigt betydande finns det ingen generell konsensus om redaktörens roll. Svedjedal påpekar att en anledning till detta är att redaktörsrollen varierar och att varje relation mellan en författare och dennes redaktör bör anses som unik, snarare än allmän och att redaktörens roll ofta upplevs som stödjande snarare än drivande.⁹ Julia Anderssons bok är ett enskilt exempel men pekar på ett större osynliggörande av det redaktionella arbetet och kanske främst, redaktören. Knausgård beskriver det väl då han menar att redaktörens arbete är utfört i skuggan av författarens namn.¹⁰ Ett avvikande exempel är dock ”Debutantbloggen”, en plattform där den redaktionella process som ett litterärt verk genomgår innan det publiceras beskrivs i detalj av författarskribenterna.¹¹ På Debutantbloggen figurerar både författaren och redaktören som viktiga aktörer i den litterära textens tillblivelse och färdigställande.

---

⁶ Åsa, Moberg, ”När en bok ges ut 37 år senare”, i (red.) Annika, Nordin, *Tag och skriv! Fjorton författare om sitt skrivande*, Natur & Kultur: Stockholm, 2020, s. 185 – 199, s. 197.

⁷ Johan, Svedjedal, *Författare och förläggare och andra litteratursociologiska studier*, Gidlunds förlag: Stockholm, 1994, s. 27.

⁸ Se, t.ex., Jens, Liljestränd, ”Åsa Moberg: ”Kärleken i Julia Anderssons liv”, *Dagens Nyheter*, 8 mars 2011, <https://www.dn.se/kultur-noje/bokrecensioner/asa-moberg-karleken-i-julia-anderssons-liv/> (hämtad den, 7 mars 2021).

⁹ Susan L. Greenberg, *Editors Talk about Editing: Insights for Readers, Writers and Publishers*, Peter Lang Publishing, 2013, s.; Susan L., Greenberg, *A Poetics of Editing*, Palgrave Macmillan: Switzerland, 2018, s. 22 – 25, I detta fall bör tilläggas att textkritiken samt den vetenskapliga utgivningen inte tillhör denna kategori.

¹⁰ Knausgaard, 2021.

¹¹ Debutantbloggen, ”Debutantbloggen: litterära debuter om drömmar, ångest och vedermödor”, Debutantbloggen, <https://debutantbloggen.wordpress.com/>, (hämtad den, 3 april 2021).

1.2. Problemformulering

Fastän det redaktionella arbetet och i synnerhet den kollaborativa dimensionen utgör en viktig del av bokproduktion, och fastän närmare granskning av det redaktionella arbetet inte bara belyser redaktionell praxis utan också synliggör hur det litterära verket formas och även omformas utifrån förutsättningar och villkor både hos förlagen och hos den bredare bokmarknaden är det ett sällan uppmärksammat forskningsområde. Orsaken är främst den ovannämnda författarmyten som i olika skepnader dröjer sig kvar in i samtiden. Myten sträcker sig även bortom författaren till idén om det fulländade verket. Det vill säga, verket som aldrig behövt revideras eller korrigeras utan är en produkt av författarens geni. Historiskt har denna mytologisering bidragit till en ovilja att synliggöra både de stora och de små redigeringar som ett litterärt verk genomgår på väg till publikation.¹² Som konsekvens har det också lett till ett åsidosättande av andra aktörers inflytande på det litterära verket. Men ansvaret bör inte enbart läggas vid den bestående författarmyten fötter utan speglar också den moderna bokmarknadens villkor, där författaren förutsätts vara en förgrundsgestalt vars identitet är starkt sammankopplat med det litterära verket. Ann Steiner, i *Litteraturen i mediasamhället*, menar att författares ökade betydelse på den moderna bokmarknaden är en konsekvens av, ”hård konkurrens, stora krav och ett mediebrus att tränga igenom”.¹³ Ett starkt och offentligt författarskap är en strategi som många förlag förlitar sig på när det kommer till marknadsföringen av författarens bok.¹⁴ Åsidosättandet av andra aktörers inflytande kan således också härledas till att förlagen är måna om att underhålla (och dra nytta av den) romantiska idén om författaren och det oredigerade verket som består i det kulturella imaginära.

1.3. Syfte

Den här uppsatsen ämnar undersöka huruvida det redaktionella arbete författare utför i samspel eller samråd med sina redaktionella kontakter (förlag, förläggare, redaktörer), *är* och *anses* som kollaborativt, ett skapande samspel. För att undersöka detta vänder sig denna forskningsstudie till en författarkategori där omfattande redaktionellt samarbete är ett faktum snarare än ett undantag: de litterära debutanterna. Debutant syftar på en författare som just fått sin första bok publicerad, eller är på väg att få den publicerad.¹⁵ De litterära debutanterna är en speciellt intressant kategori av författare då Torbjörn Forslid m.fl., i *Höstens Böcker 2013*, menar att förlagen ofta ser den litterära debutanten som ett utvecklingsprojekt där debutantens

---

¹² Hannah, Sullivan, *the Work of Revision*, Harvard University Press: Cambridge, 2013, s.29.

¹³ Ann, Steiner, *Litteraturen i mediasamhället*, 4:de uppl., Studentlitteratur: Lund, 2019, s. 35.

¹⁴ Groenland, 2020, s. 9.

¹⁵ Steiner, 2019, s. 51.

manus antagits med förutsättning att omfattande ”bearbetning” genomförs innan utgivning kommer på frågan.¹⁶ Syftet är utformat i enighet med aktuella tendenser inom den litteratursociologis-inspirerade textkritiken som menar att genom att närmare undersöka dokument som kartlägger det litterära verkets uppkomst och utvecklingen synliggörs det litterära verkets social dimension.¹⁷ Eftersom den redaktionella processen och andra aktörers inblandning i den är, som ovannämnt, nästintill osynlig i den färdiga texten krävs det att man vänder sig till annat material som detaljerar författarens arbetsprocess. På hemsidan ”Debutantbloggen” skrivs det friskt om allt rörande den litterära debuten. De ofta omfattande redigeringsvänderna som författarnas texter genomgått på väg till utgivning dokumenteras flitigt av skribenterna på bloggen – och bildar ett källmaterial som ger insikt i det redaktionella arbete som författarna utför i samråd eller på uppmaning av sina olika redaktionella samarbetspartners.¹⁸ Utförlig undersökning av det primära materialet med utgångspunkt i den litteratursociologiska textkritiken har inte utförts inom det förlagsvetenskapliga fältet. Studien ämnar synliggöra potentialen i det primära materialet för vidare forskning om hur sociala, kulturella och materiella förutsättningar formar det redaktionella arbetet.

1.4. Frågeställningar

- På vilket/vilka sätt/ synliggör debutantskribenten det redaktionella arbetet (som hen utfört antingen på eget bevåg eller på redaktörens rekommendation)?
- Om/hur synliggör författaren redaktörens/förläggarens skapande inflytande i texten?
- Hur ser författaren på det redaktionella inflytandet och anses den redaktionella processen vara kollaborativ?

1.5. Avgränsningar

Den här uppsatsen redogör främst för hur det redaktionella arbetet framställs å författarens sida. I en uppsats som inledningsvis noterar att den redaktionella rollen ofta åsidosätts i diskussioner om det redaktionella arbetet kan detta anses märkvärdigt. Tillgänglighet är det största hindret. Groenland påpekar att i den mån att material ens finns, finns oftast dokument som rör redaktörers och förläggares inblandning i ett litterärt verk i privata dokumentsamlingar. I den mån detta material är tillgängligt handlar det ofta om

---

¹⁶ Torbjörn, Forslid m.fl., *Höstens böcker: litterära värdeförhandlingar 2013*, Makadam förlag: Göteborg & Stockholm, 2015, s. 146.

¹⁷ Jack, Stillinger, *Multiple Authorships and the Myth of the Solitary Genius*, Oxford University Press: Oxford, 1991, s. 186.

¹⁸ Debutantbloggen, ”Om bloggen”, *Debutantbloggen*, <https://debutantbloggen.wordpress.com/about/>, (hämtad den, 10 april 2021).

dokumentsamlingar donerade till universitetsbibliotek, arkiv och liknande, ofta efter författarens död.¹⁹ Oftast är det även bara författare som ansetts betydande som har detta gäller. Det här försvårar studier av författare som fortfarande är verksamma, vid livet och även mindre kända författare. Ett närliggande problem är både den historiska och samtida minimeringen av redaktörens betydelse. Det har gjort material om den redaktionella processen, även å redaktörens håll, tenderar att centrera författaren. Så är fallet även i de fall där redaktören själv beskriver sitt arbete.²⁰

Uppsatsens primära material är skrivet av författare, med det delger tillräckligt med information för att kunna kommentera redaktörens inflytande och påverkan under det redaktionella arbetet. Att användas sig av i huvudsak subjektiva källor, menar både förlagsvetarna Simone Murray och redaktören Elizabeth Shifton, beyder att skribentens relation till det litterära verket och personliga upplevelse av den redaktionella processen ofta färgar framställning av det redaktionella arbetet.²¹ För att balansera bilden av hur det redaktionella arbete framställs i Debutantbloggen används uppsatsens teoretiska ramverk samt en bred mängd källor som redogör för både författarens och redaktörens, historiskt och i dag, roll i den redaktionella processen. Uppsatsen har inte för avsikt att åsidosätta vare sig författare eller redaktören i studien av det redaktionella arbete utan snarare att föra fram det förhandlingsarbete som sker mellan dem i samband med detta.

Uppsatsen rör det redaktionella arbete som sker mellan författare och redaktörer inom ramen för traditionell utgivning, via etablerade förlag och i huvudsak, tryckta format. Detta exkluderar en stor del av samtida litterär utgivning, både egenutgivning och digital utgivning. Även i dessa fall involverar ofta utgivningen en redaktionell process som kan ses som kollaborativ. Stor möjlighet att utföra liknande studier av litterära verk som publicerats via icke-traditionella, digitala kanaler finns.

---

¹⁹ Groenland, 2019, s. xi; Groenland, 2019, a. xi, 22. Se också, Martin Paul, Eve, "You Have to Keep Track of Your Changes: The Version Variants and Publishing History of David Mitchell's *Cloud Atlas*", *Open Library of Humanities*, 2:2, 2016, s. 1–34, s. 5 – 6, för en kortfattad diskussion över problem gällande texter fortfarande under copyright.

²⁰ T.ex., Greenberg, 2013, s. 110.

²¹ Elizabeth, Shifton, "The Editor's Job in Trade Publishing", i (red.) Elizabeth, Geiser, Arnold, Dolin och Gladys, Topkis, *the Business of Book Publishing: Papers by Practicioners*, Routledge, 1989 (2019), [E-bok]; Murray, Simone, Murray, "Publishing Studies: Critically Mapping Research in Search of a Discipline", *Publishing Research Quarterly*, nr. 4, 2006, s. 3 – 25, s. 8.

2. Material

2.1. Primära källor

Författarna

Det primära materialet består av 5 x 52 blogginlägg av varierande omfång, författade mellan december 2019 och december 2020 av 2020s utvalda skribenter för Debutantbloggen: Kristin Fägerskjöld (*Klar himmel*, Louise Bäckelins förlag); Sara Molin, (*Som en öppen bok*, Nordstedts); Malin Edholm, (*Passioner*, Saga Egmont); Hanna Nordlander (*Stillna*, Ekström & Garay); Daniel Sjöberg, (*Nästan Friends*, Lange förlag).²² De primära källorna har avgränsats till att omfatta de individuella inlägg som vardera författaren publicerat under ovanstående tidsperiod. Detta för att mängden material ansetts vara tillräcklig för omfattande analys. Fjolårets författarskribenter har valts för att det primära materialet skulle vara så aktuellt som möjligt men även för att, till skillnad från årets debutantskribenter, har de sett sitt år till ända vilket gör att materialet rörande den redaktionella processen är mer fullständigt. Samtliga böcker är skönlitterära. Hanna Nordlanders text kan dessutom kategoriseras som poesi.

Debutantbloggen

Debutantbloggen grundades 2008 av tre författare, Augustin Erba, Kevin Frato och Kalle Dixelius, som stod i debutens förmak och sökte ett sammanhang för att ”dela med sig” om ”livet som debutanter”.²³ Varje år tar en ny skara debutanter över, sedan 2013 är antalet fem. I ämne kan bloggen liknas med ”Debutantporträtten” publicerade i branschtidningen *Svensk bokhandels kataloger Vårens, Sommarens, och Höstens böcker*. Debutantportätten i *Svensk bokhandel* är cirka en sida och presenterar både författare, boken och något rörande vägen till litterär debut.²⁴ Skillnaden mellan Debutantporträtten och Debutantbloggen kan främst sägas vara mängden innehåll Debutantportätten är korta presentationer medan Debutantbloggens innehåll sträcker sig över ett helt år. Eftersom mängden material är avsevärt mycket större ges det naturligt en bättre insikt i det redaktionella arbetet. Dessutom är en annan fördel att den redaktionella processen kan följas kronologiskt.

Formatet är kanske det som gör Debutantbloggen mest relevant för den här studien. I en översikt över fenomenet ”författarblogg” menar Lenemark att även om det är en relativt svår

---

²² Debutantbloggen, ”Om bloggen”, *Debutantbloggen*, <https://debutantbloggen.wordpress.com/about/>, (hämtad den, 10 april 2021).

²³ Debutantbloggen, 10 april 2021.

²⁴ Furst, 2019, s. 22.

genre att kategorisera kan den liknas vid två redan etablerade, dagboken och brevet.²⁵ Kronologiskt ordnade inlägg, narrativ färgade av det subjektiva jagets upplevelser är slående likheter mellan de tre olika formaten. Den mest utmärkande skillnaden är att dagboken ofta karaktäriseras som privat, eller monologisk medan en blogg skrivs *för* och delas med en offentlighet. I detta avseende är bloggen mer lik brevgenren, som liknande bloggen är dialogisk genre. Lenemark menar ändå att brev ofta har en specifik adressat, som gör att det inte är ett lika offentligt media som bloggen. En blogg, menar Lenemark, är ofta riktat ”diffus, obestämd offentlighet”.²⁶ Debutantbloggens adressat (eller publik) är dock tydlig. Både Kristin Fägerskjöld och Sara Molin menar att de länge följt Debutantbloggen med målet att en dag, i samband med sin litterära debut, få möjlighet att själva skriva för bloggen.²⁷ Bäst kan kanske Debutantbloggen beskrivas som *Dagens Nyheter* beskriver den, som ”läsning för folk med skrivarambitioner”.²⁸ Debutantbloggen kan å ena sidan karaktäriseras som en källa för inspiration å läsarens håll – Debutantskribenterna delar med sig av författarbetet och den litterära debutens många sidor – insikt som aspirerande författare kan sympatisera med och dra nytta av. Å debutantskribenternas håll är det *just* blogggen dokumenterande funktion som är mest tilltalande – en chans att dela med sig av sina tankar, erfarenheter av den litterära debutens händelseförlopp.

Den genetiska textkritiken påpekar betydelsen av informella författardokument som t.ex., dagböcker, brevkorrespondens, anteckningar, kladd-paper, ofärdiga utkast som betydande källor som dokumenterar det litterära verkets olika skepnader, från dess uppkomst till dess utgivning, och i många fall även efter dess första utgivning, till nytryck, publicering i nya format och så vidare.²⁹ Även om den genetiska textkritiken inte fullständigt övertygats om potentialen i digitalt producerat kringmaterial och sett text producerad i ordbehandlare snarare som ett problem en möjlighet i och med att ändringar och korrigeringar är (utan specialiserad kunskap och verktyg) betydligt svårare att spåra, besitter det digitala materialet stor potential. Liknade dagboken och brevet (som Debutantbloggen har släktskap med), är

---

²⁵ Christian, Lenemark, ”Författarbloggar”, i (red.) Christian, Lenemark, *Litteraturens nätverk*, Studentlitteratur: Lund, 2012, s. 21 – 33, s. 22., se också Martin, Berg, *Netnografi*, Studentlitteratur: Lund, 2015, s. 140.

²⁶ Lenemark, 2012, s. 23.

²⁷ Sara, Molin, ”Gott nytt år”, *Debutantbloggen*, 31 december 2021, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2019/12/31/gott-nytt-ar-2/>, (hämtad den, 20 februari, 2021); Kristin, Fägerskjöld, ”Drömmar som slår in”, *Debutantbloggen*, 6 januari 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/01/06/drommar-som-slar-in/>, (hämtad den, 5 mars, 2021).

²⁸ Åsa, Beckman, ”Debutantbloggen en pigg 5-åring”, *Dagens Nyheter*, 3 januari 2015, <https://www.dn.se/arkiv/kultur/debutantbloggen-en-pigg-5-aring/>, (hämtad den, 4 april, 2021).

²⁹ Pierre-Marc, De Biasi, ”Toward a Science of Literature: Manuscript Analysis and the Genesis of the Work”, I (red.) Deppman, m. fl., *Genetic Criticism: Texts and Avante-textes*, 2004, University of Pennsylvania Press: Philadelphia. 36 – 69, 2004, s. 38 – 40.

Debutantbloggen en plattform, där dokument, i form av varje författares inlägg, redogör för både författaren och utomståendes tankar och intentioner, funderingar och åsikter om det litterära verket i dess olika stadier. Det är även arkiverat och kan enkelt ordnas kronologiskt. Dessutom, eftersom mycket av det innehållet handlar om den förändringsprocess som det litterära verket genomgår för att färdigställas för utgivning är Debutantbloggen en utmärkt källa för att undersöka den redaktionella processen.

Tidigare forskning

Att forskning om det redaktionella arbetet är ett smalt fält blir påfallande tydligt i försök att sammanställa en överblick över tidigare forskning. Som Simone Murray påpekar finns det mesta materialet om redaktionell praxis (inom förlagssammanhang) inte i vetenskapliga tidskrifter, avhandlingar eller monografier. Snarare är det till branschverksamma som man bör vända sig till, intervjuer med både författare och förläggare, artiklar i dagspress och i kulturtidskrifter, podcasts och radio-intervjuer, författarbiografier och förläggarmemoarer.³⁰ Snarare än en formaliserad poetik och praktik visar dessa källor på brett spridda och varierande åsikter om det redaktionella arbetet och hur det bör utföras. Susan L. Greenberg är en av få forskare som uttryckligen visat stort intresse för redigering, och det redaktionella arbetet. I *Editors talk about Editing* (2015) ämnar Greenberg ändå försöka få en överblick av hur branschverksamma redaktörer (och förläggare) arbetar och även hur dom ser på sin roll och sitt arbete som redaktörer.³¹ Den kanske viktigaste frågan som Greenberg ställer i sina intervjuer är hur redaktören skulle beskriva sin roll, samt hur denna ser på sin roll i relation till författaren - främst, om det redaktionella arbetet som redaktören genomför är lika kreativt (eller skapande) som författarens. De intervjuades svar varierar men i överlag finns det en tendens att redaktören minimerar sitt eget kreativa inflytande till fördel för författaren. Redaktörens roll uppfattas vara stödjande, och utvecklande snarare än drivande med det huvudsakliga målet att hjälpa författaren för att dennes text ska bli så bra som möjligt.³²

I *A Poetics of Editing* (2018) bygger Greenberg vidare på sin tidigare forskning med avsikt att formulera en redaktionell poetik.³³ Greenberg menar att många av de ord som används för att beskriva det redaktionella arbetet är synonymt till dialog, t.ex., konversation eller samtal.³⁴ Det är även dessa metaforer (som alla syftar på utbyte mellan två, eller flera parter) som utgör grunden i Greenbergs triangulära tankefigur om förhållandet mellan författare, text

---

³⁰ Murray, 2006, s. 7 – 8.

³¹ Greenberg, 2013, s. 1.

³² Greenberg, 2013, s. 187.

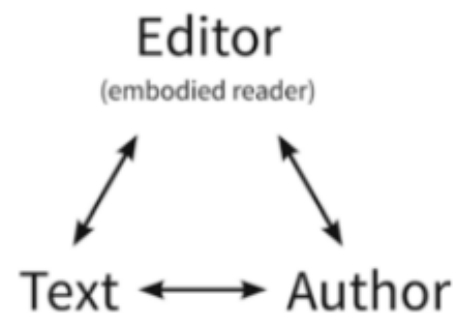
³³ Greenberg, 2018, s. 239.

³⁴ Greenberg, 2018, s. 23,

och redaktör (fig. 1.). Snarare än den något obalanserade relation som beskrivs ovan visar Greenbergs tankefigur på en relation där varken författare eller redaktör privilegieras utan en där ett utbyte sker mellan författare, redaktör och text i samtliga riktningar.³⁵ Greenbergs forskning ämnar fylla ett hål i forskningen om redaktionell praktik.

Hannah Sullivans *the Work of Revision* (2013) och Tim Groenlands *The Art of Editing: Raymond Carver and David Foster-Wallace* (2019), är båda text-orienterade studier. De speglar den svenska forskningen, som också huvudsakligen genomförts inom textkritiska ramverk. Till exempel, Alf Kjellens om Emilie Flygaren-Carlen, Dag Hedman och

Gunnar Serner, och Johan Svedjedals studie av C.J.L. Almqvists verk.³⁶ Sullivans och Groenlands forskning delar samma huvudtes: att den redaktionella delen av författararbetet ofta utelämnas och ofta endast synliggörs genom granskning av kring-dokument och variation mellan olika manus. Sullivans behandlar hur omskrivningar historiskt sett nedvärderats, men påpekar också att attityder till omskrivning och redigeringsarbete förändrats över tid, i relation till både nya estetiska rörelser och teknisk utveckling. Både hos Sullivan och Groenland belyses den kollaborativa dimensionen – relationen mellan författare och dennes redaktör eller förläggare (dvs. *editor*). Även om Groenlands studie av Raymond Carver visar på ett extremt fall av redaktionell intervention (Groenland visar att en stor del av Carvers utmärkande minimalistiska stil till stor del var resultatet av omfattande ingrepp av Carvers redaktör), belyser även denna text hur pass stort inflytande en redaktör kan ha – och till vilken grad detta osynliggörs till fördel för författaren. Ovanstående studier visar på en generell trend, en växande medvetenhet för den förändringsprocess som ett litterärt verk genomgår på väg till utgivning. Dessutom speglar ovanstående forskning också en ny utvecklingsriktning inom textkritiken, ett nyfunnet intresse för det socialt samspel som är en sällan uppmärksammande, men fundamental del av litterär produktion.

(fig. 1) "Triangulation", Greenberg, 2018, s. 19.

³⁵ Greenberg, 2018, s. 19.

³⁶ Johan, Svedjedal, "Textkritisk litteraturteori: några linjer i svensk och anglosaxisk textkritisk debatt", i (red.) Barbro, Ståhle-Sjönell, *Textkritik: teori och praktik vid edering av litterära texter*, Svenska Vitterhetssamfundet: Almqvist & Wiksell international: Stockholm, 1991, s. 42 – 79, s. 55.

3. Metod

Följande avsnitt redogör för uppsatsens metod. Först undersöktes möjliga teoretiska ramverk för analys av redaktionell praxis. I val av teori, material och metod har uppsatsen hämtat inspiration från det textgenetiska perspektivet då det är den teori som betonar den kreativa *processens* legitimitet. Perspektivet förgrunder också kringstående författardokument som legitima källor för insikt i denna process. Även om det primära materialet har granskats utifrån ett textgenetiskt perspektiv kan det även sägas att metoden är netnografisk då det primära materialet är hämtat från en digital plattform. Efter identifikation av Debutantbloggen som primär källa granskades 5 x 52 blogginlägg (antal författare x antal inlägg) med avsikt att undersöka hur det redaktionella arbetet framställs av respektive debutantbloggare. Innehållet på Debutantbloggen är brett och varierat och speglar de saker rörande den litterära debuten som debutanten själv är mån om att utforska. Som Martin Berg påpekar gällande netnografiska undersökningar är det omöjligt att nedteckna och analysera varje detalj. Berg menar att det alltid bör finnas en ”tydlig urvalsprocess”.³⁷ Uppsatsens inledande frågeställningar, som även är kopplade till den teoretiska basens intressepunkter har varit ledande i att sälla och organisera det primära materialet.

Som Lenemark påpekar är bloggar ofta organiserade i omvänd kronologisk ordning, vilket betyder att det senaste skapade inlägget ligger först.³⁸ I avsikt att reproducera en kronologisk överblick över den redaktionella processen har studien gått tillbaka Debutantbloggens arkiv, och läst och sammanställt det primära materialet i kronologisk ordning. För att sedan närma sig det primära materialet har uppsatsen tillämpat en kvalitativ innehållsanalys, organiserad under två bredare underrubriker baserade på studiens två första frågeställningar: (1) *På vilket sätt synliggör författaren det redaktionella arbetet (generellt)?* och (2) *På vilket/vilka sätt, om några, synliggör författaren redaktörens/förlagets skapande inflytande i texten?* Det primära materialet har sedan tolkats med hänvisning till de olika teoretiska perspektiven samt med hänvisning till den historiska och samtida idéer om författare och dennes roll.

4. Teori

Uppsatsens teoretiska ramverk förenar teorier från olika fält. Simone Murray menar att eftersom förlagsvetenskapen både är ett relativt nytt forskningsområde och samtidigt väldigt brett, bör studier som genomförs inom ramen för förlagsvetenskap dra nytta av kunskap och

---

³⁷ Berg, 2015, s. 118.

³⁸ Lenemark, 2012, s. 21; Berg, 2015, s. 140.

metoder som redan är etablerade inom närliggande forskningsfält.³⁹ Både det litteratursociologiska perspektivet och den genetiska textkritiken är etablerade teoretiska ramverk som möjliggjort ökad förståelse för det redaktionella arbetet, och även dess sociala dimension.

Det litteratursociologiska perspektivet

Det litteratursociologiska perspektivet informerar både den gren inom den genetiska textkritiken som denna studie använder sig av och informerar definitioner av både **redaktören** och det **redaktionella arbetet**. Johan Svedjedal förklarar att forskning med en litteratursociologisk inriktning är intresserad att analysera både litterära verk och dess yttre villkor.⁴⁰ Det finns ett antal grenar inom det litteratursociologiska forskningsfältet. Den mest relevanta för den här studien är den som Svedjedal beskriver som den ”sociopoetiska”.⁴¹ Den socio-poetiska skolan granskar det litterära verkets ”formspråk” och ”framförandesituation” från en interaktionistisk vinkel.⁴² Denna skola menar att ett litterärt verk uppstår i ”samspel mellan författaren och dess omvärld” och ämnar undersöka vad detta innebär för det litterära verket i fråga.⁴³ Även om Susan Greenberg inte direkt hänvisar till det litteratursociologiska fältet i sin forskning är det uppenbart att det är inom dessa ramar hennes definition av det **redaktionella arbetet** faller in.

Greenberg skriver följande, ”Editing is conceived as a decision-making process, usually within the framework of a professional practice, which aims to select, shape and link the text [...] the process thus involves a relationship between author, editor and text”.⁴⁴ Det finns, som tidigare påpekat inte en konsensus kring vad termen *redigering* bör syfta på. Greenbergs definition är dock användbar. Den placerar det redaktionella arbetet i en kontext (socialt sammanhang), och menar att det i huvudsak är en besluts- och urvalsprocess utförd mellan ett antal olika aktörer som ämnar att forma och utveckla en text på olika nivåer och utifrån ett antal (varierande) kriterier.

Det genetiska perspektivet

Jack Stillingar påpekar att teoribildning kring redigering oftast formuleras för att berättiga praxis.⁴⁵ Det förklarar det genetiska textperspektivet som står mellan teori och metod. Det

---

³⁹ Murray, 2006, s. 3.

⁴⁰ Johan, Svedjedal, ”Det litteratursociologiska perspektivet. Om en forskningstradition och dess grundantaganden”, *Uppsala universitet*, 2012, <https://www.littvet.uu.se/forskning/avdelningen-for-litteratursociologi/det-litteratursociologiska-perspektivet/> (hämtad den, 25 februari 2021).

⁴¹ Svedjedal, 2012.

⁴² Svedjedal, 2012.

⁴³ Svedjedal, 2012.

⁴⁴ Greenberg, 2018, s. 14.

⁴⁵ Stillingar, 1991, s. 195.

genetiska perspektivets växte fram inom den franska post-strukturalismen och representerar ett skifte i fokus inom den vetenskapliga textkritiken från det färdigställda verket till att undersöka den kreativa processen.⁴⁶ Det textgenetiska perspektivet är inte bara intresserat av en texts olika manusversioner, utan även av ”*avant-textes*”. *Avant-textes* är en paraplyterm för ett litterärt verks kring-dokument. Till exempel, författarkorrespondens, brev, anteckningar, dagböcker, skisser, scenarion, dispositioner, utkast, råmanus, alster, korrekturversioner, och så vidare.⁴⁷ Med andra ord, allt det material som bidragit i färdigställandet av ett litterärt verk men även det material som redogör för riktningar eller val som senare valts bort i processen. Louis Hay menar att, ”Genetic criticism is contemporaneous with an esthetic of the possible”.⁴⁸ Hays beskrivning gör det uppenbart hur Greenbergs beskrivning av redigering passar med textgenetikens intressepunkter. Det textgenetiska perspektivet vänder sig bort från det färdigställda verket och redogör för textens utveckling – som Greenberg menar alltid just det, en process.⁴⁹ Med andra ord, istället för att se de stadier som texten genomgått innan den blivit utgiven som underordnade den version av verket som slutligen publiceras menar det textgenetiska perspektivet att alla textens instanser på meningsbärande och betydande variation som var och en talar om textens potentiella riktningar.⁵⁰

Genom att se det litterära verket som en process motsätter sig det textgenetiska perspektivet den romantiska föreställningen om spontant skapande och det fulländade verket. Å andra sidan fallerar det genetiska perspektivet till viss del i gällande den romantiserade bilden av författaren. Som, t.ex., Oliver Davis påpekar tenderar många av de studier som utförts den textgenetiska kritiken fokusera enbart på författaren, och inte på utomstående aktörers inverkan på det litterära verket.⁵¹

Textsociologi

Med ovanstående problem i åtanke förenar Jerome McGann, i *A Critique of Modern Textual Criticism* (1992), det textgenetiska och det litteratursociologiska perspektivet med avsikt att föra in andra aktörer i det litterära verkets uppkomst och tillblivelse. McGann visar hur genom att granska manuskriptversioner, korrespondens och annat kringmaterial hur olika

---

⁴⁶ Louis, Hay, ”Introduction: A Genesis of French Genetic Criticism”, i (red.) Deppman, m. fl., *Genetic Criticism: Texts and Avant-textes*, 2004, University of Pennsylvania Press: Philadelphia, 2004, s.1 – 17, s. 6. s

⁴⁷ De Biasi, 2004, s. 37.

⁴⁸ Hay, 2004, s. 6.

⁴⁹ Greenberg, 2018, s. 15.

⁵⁰ Hans-Walter, Gabler, *Text Genetics in Literary Modernism and Other Essays*, Open Book Publishers: Cambridge, 2018, s. 172.

⁵¹ Oliver, Davis, ”the Author at Work in Genetic Criticism”, *Paragraph*, vol. 25:1, 2002, s. 92 – 106.

aktörer, författare, redaktörer, förlag och vidare alla varit delaktiga i textens utveckling och färdigställning.⁵² Med andra ord, McGanns textsociologi lägger grunden för ovanstående formulering av *redigering* samt rota det i en textkritisk metodik.

5. Resultat & Analys

I följande avsnitt redogörs och analyseras framställningen av det redaktionella arbetet hos de fem debutantskribenterna. Förutom att innehållet ska behandla den litterära debuten finns inte satta direktiv. Det betyder att utrymmet som tilldelas det redaktionella arbetet varierar. Hos Kristin Fägerskjöld och hos Sara Molin handlar inläggen till stor del om redigering. I inläggen skrivna av Malin Edholm och Hanna Nordlander förekommer ämnet sporadiskt. Hos Daniel Sjöberg är inläggen som handlar om redigering balanserade med andra ämnen.

Innan analys bör det även påpekas att debutantskribenterna använder termerna redaktör, förläggare och förlag inkonsekvent, ibland som synonymer. Dessa aktörer tolkas som uppfylla uppsatsens tidigare beskrivning av redaktörens roll.

5.1. Kristin Fägerskjöld

Kristin Fägerskjöld är kanske den debutantskribent som utförligast redogör för det redaktionella arbetet. Inledningsvis bör påpekas att Fägerskjölds blogginlägg handlar till stor del om Fägerskjölds pågående redigeringsarbete med sin andra bok *Nattens färger* och drar i samband med detta likheter och jämförelse med det redigeringsarbete som hon genomgick med sin debutroman *Klar himmel*.

På vilket sätt synliggör författaren det redaktionella arbetet (generellt)?

Fägerskjöld drar sig inte för att redogöra för de redigeringsvänderna som både hennes första och andra roman genomgått – och dokumenterar det utförligt på Debutantbloggen. Fägerskjöld beskriver det redaktionella arbetet, liknande Greenberg, som en ”process”.⁵³ Det är erfarenheter av arbetet med hennes första roman har lett Fägerskjöld till denna slutsats om vad det innebär att ge ut ett litterärt verk. Fägerskjöld beskriver av sina många redigeringsvänder, och det omfattande arbete som ofta krävs för att färdigställa ett verk för utgivning är något som till viss del möts med förvåning av utomstående, och även av aspirerande författare. Fägerskjöld nämner till exempel att hon blivit häpen när hon läser ett inlägg som en annan författare skrivit in en grupp för författare på Facebook, där denna

---

⁵² McGann, 1994, s. 53.

⁵³ Kristin, Fägerskjöld, ”Känslomässig berg- och dalbana”, *Debutantbloggen*, 13 januari 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/category/kristin-fagerskjold/page/3/>, (hämtad den, 5 mars, 2021).

beklagar sig över antalet gånger hon varit tvungen att skriva om sitt manus.⁵⁴ Fägerskjöld själv menar att hon skrivit om sitt manus ”otaliga gånger” och att hon tappat räkningen på hur många olika versionen av texten som existerar.⁵⁵ Varje omskrivning, varje sig det innebär en lite korrigerings eller att faktiskt riva upp och *skriva om* ”kapitel 14 för att det ska funka med kapitel 18” menar Fägerskjöld, är nödvändig då ”texten lyfts och förfinas”.⁵⁶ Fägerskjöld menar att det inte går att säga definitivt hur många redigeringsvänder och versioner en text behöver genomgå för att kunna anses ”klar” och påpekar att hon att hon behövt ändra mycket för innan boken blivit utgiven. Även om Fägerskjöld slutgiltiga resultat (dvs. den utgivna boken) inte nödvändigtvis bekänner de redigeringsvänder som den genomgått, gör Fägerskjöld tydligt hur betydande redigering är för utvecklingen av ett litterärt verk. De olika versionerna av hennes text som hon hänvisar till representerar alla olika stadier av denna process och ingående analys av dessa dokument bör även mycket utförligare redogöra för de ändringar som gjorts i samband med att texten redigerats och ändrats.

Att redigering är något som är både självklart och nödvändigt är dock inte ett accepterat faktum. Fägerskjöld replik till den klagande författaren som inte såg fram emot de många redigeringsvänderna som denna hade inplanerat och som undrar hur många gånger de andra författarna i gruppen skrivit om sina texter kan läsas som en reflektion av en bredare föreställning, och till viss del missvisande bild av vad det krävs för att bli utgiven (på traditionell väg). Knausgård, i en översikt över litteraturens verklighet, menar att om manus helt enkelt inte blir refuserade, återkommer förlaget (eller den som läst texten på förlaget) med förslag om korrigeringar. ”Only very, very seldom did it happen that a manuscript was accepted as it stood – one in a hundred”.⁵⁷ Fägerskjöld synliggör det redaktionella arbetet och menar samtidigt poängen med det, varje sig det är språklig, innehållsmässig eller strukturell revidering som krävs, är att göra det litterära verket bättre. Den romantiska idén författargeniets fulländade verk överensstämmer inte med samtidens krav på författaren.

På vilket/vilka sätt, om några, synliggör författaren redaktörens/förläggarens skapande inflytande i texten?

Fägerskjöld skriver att hon borde börjar arbeta ordentligt på sin tredje roman då råmanuset till hennes senaste roman, *Nattens färger*, är lämnat till redaktör. Fägerskjöld menar att hon inte

---

⁵⁴ Kristin, Fägerskjöld, ”Skriva och skriva om”, *Debutantbloggen*, 9 mars 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/03/09/skriva-och-skriva-om/> (hämtad den, 5 mars, 2021).

⁵⁵ Fägerskjöld, 9 mars 2020.

⁵⁶ Fägerskjöld, 9 mars 2020.

⁵⁷ Knausgaard, 5 januari 2021.

kan ”göra något mer på det innan hon återkommer”.⁵⁸ När hennes redaktör meddelar att det kommer att dröja ytterligare några veckor innan hon kan få tillbaka manuset beklagar Fägerskjöld sig ytterligare över detta och noterar återigen att hon inte kan arbeta vidare utan att hennes redaktör först givit sina synpunkter på manuset.⁵⁹ I ovanstående blogginlägg för Fägerskjöld in den sociala dimensionen i den redaktionella processen – det redaktionella arbetet är inte ett ensamt arbete utan ett som sker i samråd och samspel med andra, utomstående aktörer – som förlag och redaktör. Genom att poängtera att hon inte kan arbeta vidare med sitt manus utan sin redaktörs åsikter och redigeringsförslag visar Fägerskjöld hur essentiell redaktörens roll i den redaktionella processen faktiskt är. Det textsociologiska perspektivet – med hänvisning till Greenbergs triangulära modell - karakteriserar förhållandet mellan författare och redaktör som likvärdigt, med avsikt att gemensamt arbeta med det litterära verket för att stärka och förbättra det (det textsociologiska letar även efter spår av denna kollaboration i textdokumenten).

Fägerskjölds dokumentation av sitt redaktionella arbete visar på utomstående aktörers inblandning och inflytande på det litterära verket – främst hennes redaktör. I samband med att Fägerskjöld inväntar redaktörsrespons beskriver Fägerskjöld de farhågor som hon hyste när hon väntade på den första vändan redaktionella kommentarer på sin debutroman. Fägerskjöld var vid detta tillfälle orolig att redaktören skulle föreslå så pass stora ändring att texten inte längre skulle kännas som hennes egen.⁶⁰ Fägerskjölds oro över potentiell redaktionell intervention visar på en viss ängslighet gällande redaktörens inflytande som pekar på att en viss ambivalens existerar rörande den dialogiska relation som det redaktionella arbetet, i samband med utgivning, ofta kräver av författare. Fägerskjöld uttrycker oro över att redaktörens inflytande potentiellt kan visa sig vara så pass stort att dennes inverkan på texten är mer betydande än Fägerskjölds egna insats. Fägerskjölds oro visar sig vara obefogad och hon menar att hennes redaktör, som jobbat med både hennes första och nu även hennes andra manus är ”proffsig, lyhörd och kompetent”.⁶¹

Fägerskjöld redogör för de kommentarer som redaktören lämnat i hennes manus. Både stora och små ändringar föreslås. Scener som inte känns kompletta och behöver utvecklas eller strykas, saker som redaktören missuppfattar och måste förtydliga, språkliga

---

⁵⁸ Kristin, Fägerskjöld, ”Det här med ideér”, 3 februari 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/02/03/det-har-med-ideer/>, (hämtad den, 5 mars, 2021).

⁵⁹ Kristin, Fägerskjöld, ”Skiten under stövlarna”, *Debutantbloggen*, 24 februari 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/02/24/skiten-under-stovlarna/>, (hämtad den, 5 mars 2021).

⁶⁰ Kristin, Fägerskjöld, ”Dags för redigering igen”, *Debutantbloggen*, 6 april 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/04/06/dags-for-redigering-igen/>, (hämtad den, 5 mars 2021).

⁶¹ Fägerskjöld, 6 april 2020.

upprepningar som försämrar känslan av texten och så vidare.⁶² Redaktörens förslag varierar, men kan ändå sägas vara innehålla förslag på betydande ändringar. Än en gång dokumenterar och betonar Fägerskjöld den sociala relation som underbygger hela utgivningsprocessen av Fägerskjölds bok. Hon beskriver hur hon i dialog med sin redaktör bemöter dessa kommenterar och diskuterar hur hon ställer sig till ändringarna som hon anser legitima och ändringar hon är mer ”tveksam till”.⁶³ Greenberg ser det sociala samspelet mellan författare och redaktör som ett balanserat förhållande. Ändå menar Fägerskjöld att det är hon som har det sista ordet om ändringarna som redaktören gjort eller föreslagit ska tas med i den nya textversionen. Dock skriver Fägerskjöld att, ”bara på några enstaka punkter vidhöll jag min egen åsikt. För det mesta, även om det ibland kändes lite jobbigt, insåg jag att redaktörens förslag skulle göra texten bättre”.⁶⁴ Fägerskjölds inställning till den skapande samspelet mellan redaktör och författare, den kollaborativa aspekten, kan till viss del sägas vara ambivalent. Fägerskjöld dokumenterar tydligt redaktörens skapande inflytande på ett antal ställen – även i arbete med sitt andra manus där hon på redaktörens uppmaning raderat och bytt kön på karaktärer, bytt namn, arbetat en del med textens dramaturgiska struktur och även reviderat en nyckelscen då hennes redaktör upplevde att den inte var tillräckligt ”trovärdig”.⁶⁵ Trots Fägerskjölds ambivalens avslutas hennes år på Debutantbloggen med att tacka de *många* olika aktörer som varit involverade i att hennes bok blivit utgiven: ”Förlaget, redaktören, korrekturläsaren, grafikern [...]”.⁶⁶

5.2. Sara Molin

Jämte Kristina Fägerskjöld är Sara Molin den debutantskribent som mest utförligt skildrar det redaktionella arbetet. För Molin börjar denna process redan innan hennes råmanus blivit antaget av förlaget för utgivning.

På vilket sätt synliggör författaren det redaktionella arbetet (generellt)?

Det redaktionella arbetet synliggörs av Molin på liknande sätt som hos Fägerskjöld. Molin redogör för de redigeringar och anpassningar som manuset till hennes första, andra, och även

---

⁶² Fägerskjöld, 6 april 2020.

⁶³ Fägerskjöld, 6 april 2020.

⁶⁴ Fägerskjöld, 6 april 2020.

⁶⁵ Kristin, Fägerskjöld, ”Redigeringsbekännelser”, *Debutantbloggen*, 20 april 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/04/20/redigeringsbekannelser/> (hämtad den, 5 mars 2021); Kristin, Fägerskjöld, ”Småord och kapitelordning”, *Debutantbloggen*, 8 juni 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/06/08/smaord-och-kapitelordning/> (hämtad den, 5 mars 2021); Kristin, Fägerskjöld, ”Jordnötter och döda älsklingar”, *Debutantbloggen*, 11 maj 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/05/11/jordnotter-och-doda-alsklingar/> (hämtad den, 5 mars 2021).

⁶⁶ Kristin, Fägerskjöld, ”Tack för mig”, *Debutantbloggen*, 21 december 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/12/21/tack-for-mig/>, (hämtad den, 5 mars 2021).

tredje roman genomgått. Molin menar att hon sen tidigt insett hur viktig utomstående feedback är för att utveckla en text. Att ”låta andra läsa och ge respons [...] det är först när jag bearbetat responsen och tar tag i manuset igen, utifrån deras ord, som det kommer att börja likna något”.⁶⁷ Molin menar att andras input är ovärderlig och nödvändig för att hon ska kunna fortsätta redigera sin text. Liknade Fägerskjöld skyler inte Molin med att det ofta krävs omfattande omskrivningar. Molin beskriver hur hon skrev om manuset till sin första roman ”en ofantlig mängd gånger” ofta efter ”återkoppling från en massa olika människor”.⁶⁸ Att en författare arbetar ensam eller skriver ett en text en gång och anser den klar är främmande för Molin. Molin menar istället att nyckeln till att skriva fram berättelsen är att skriva en text ”flera gånger”.⁶⁹ Det här faktumet blir kanske mest uppenbart när Molin faktiskt redogör för de olika versioner och dokument som utgör grunden till hennes tredje roman, med andra ord, Molins *avante-textes*. Molins tredje roman är resultatet av ett antal olika dokument, versioner, några påbörjade, några övergivna. I ”manus 3-mappen” finns bland annat : ”Råmanuset”; ”synopsis 1 (det som har gått iväg till förläggaren”; ”synopsis, egen version (jag ändrar kontinuerligt)”; ”scener”, lösa anteckningar av ”scener, dialoger och händelser”; ”kapitelöversikt”; ”ett dramaturgidokument”; ”researchdokument”.⁷⁰ Molins dokumentation över de olika textfiler som bildar skelettet till hennes tredje roman visar tydligt på hur en text växer fram och utvecklas i flera stadier och är ett resultat av olika delar som skrivs, sammanfogas, skrivs om och så vidare – Molins inlägg på Debutantbloggen bildar en viktigt källa till att förstå Molins arbetsprocess och, i förlängning, hur hennes verk skrivits.

På vilket/vilka sätt, om några, synliggör författaren redaktörens/förlagets skapande inflytande i texten?

Molins väg till förlagskontrakt går genom ett antal olika kanaler och involverar ett antal olika aktörer medverkar under en redaktionell process som sträcker sig från augusti 2017 till januari 2019. Molins redaktionella arbete kan bäst karakteriseras som ett anpassningsarbete. Molin beskriver hur hon, efter att ha färdigställt ett råmanus och skickat det till antal förlag, blivit refuserad ett antal gånger, äntligen får positiv respons från ett förlag som vill skicka

---

⁶⁷ Sara, Molin, ”Det började med ett tåg, en dörr, och en ut-och-in-vänd päls”, *Debutantbloggen*, 14 januari 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/01/14/det-borjade-med-ett-tag-en-dorr-och-en-ut-och-in-vand-pals/> (hämtad den, 25 mars 2021)

⁶⁸ Sara, Molin, ”Konsten att skriva bok nummer två”, *Debutantbloggen*, 28 januari 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/01/28/konsten-att-skriva-bok-nummer-2-> (hämtad den, 25 mars 2021)

⁶⁹ Sara, Molin, ”Att skriva en bok flera gånger”, *Debutantbloggen*, 23 juni 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/06/23/att-skriva-en-bok-flera-ganger/>, (hämtad den, 25 mars 2021)

⁷⁰ Sara, Molin, ”Ett råmanus blir till”, *Debutantbloggen*, 24 november 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/11/24/ett-ramanus-blir-till-> (hämtad den, 27 mars 2021)

manuset vidare till en lektor för bedömning.⁷¹ Efter lektörsutlåtandet meddelar förlaget att om Molin utför de redigeringsförslag som lektören skickat är förlaget beredda att skriva ett utgivningskontrakt.⁷² Molin beskriver hur hon skriver om enligt rekommendation men att förlaget inte har möjlighet att ge ut boken, och skickar Molin och Molins manus vidare till ett annat förlag. Det nya förlaget vil ge ut Molins bok som ljudbok. I samband med detta har Molin redan påbörjat en ny ”redigeringsvända”.⁷³ Samtidigt har Molin vänt sig till ett annat förlag då hon hoppas att de ska vilja ge ut hennes text i tryckt format. Både förlagen visar intresse och skickar Molin förslag på revideringar. Molin skriver, ”under en period satt jag och gjorde omarbetningar från båda hållen”.⁷⁴ Efter att ha skrivit det första manuset ett antal gånger anser förlagen att det är upp till en tillräcklig standard för att skriva kontrakt. I slutändan väljer Molin Nordstedts då de är villiga att ge ut boken i tryckt format.⁷⁵

Molins debutroman genomgår en redaktionell karusell för att ens få chansen att bli utgiven. Molin är den debutantskribent som tydligast synliggör vad McGann kallar för ”training”, enklast översatt som *förberedande* för litterär utgivning.⁷⁶ McGann, som är mån om att poängtera de sociala förhållanden och förutsättningar som i många fall möjliggör utgivning av ett litterärt verk menar att i det ögonblick som det litterära verket äntrar offentligheten med avsikt att bli utgivning förlorar det litterära verket sin autonomi.⁷⁷ Texten, menar McGann, genomgår en serie av ingrepp, ”This training [...] begins with the author’s first revisions and editorial corrections, and it continues through the proof stages, the publication and the subsequent reprintings both during and after the poets lifetime”.⁷⁸ Denna process involverar ofta andra aktörer. Som Molins redogörelse visar är hon själv samt de olika förlagen som hon korresponderar med som uppmanar till redigering. Historiskt, menar McGann, har textkritiker sett detta som en kontamineringsprocess som förvränger eller döljer författarens originaltext. McGann föreslår dock att en textkritiker borde se dessa förändringar från originaltexten inte som något negativt, men som något som synliggör och har möjlighet att ge insikt i de komplexa sociala nätverk som ligger som grund i bokproduktion. Med andra ord, synliggör denna process den sociologiska dimensionen av textframställning. Molins

---

⁷¹ Sara, Molin, ”Tusen refuseringar och ett ja som försvann – min väg till förlagskontrakt”, *Debutantbloggen*, 7 januari 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/01/07/tusen-refuseringar-och-ett-ja-som-forsvann-min-vag-till-forlagskontrakt/>, (hämtad den, 27 mars 2021).

⁷² Molin, 7 januari 2020.

⁷³ Molin, 7 januari 2020.

⁷⁴ Molin, 7 januari 2020.

⁷⁵ Molin, 7 januari 2020.

⁷⁶ McGann, 1994, s. 52, även i Greenberg, 2018, s. 97.

⁷⁷ McGann, 1994, s. 51.

⁷⁸ McGann, 1994, s. 52.

utförliga dokumentation av de textanpassningar som hon fått göra i hopp om förlagskontrakt visar på hur utomstående aktörer kan sägas ha ett skapande inflytande på den litterära texten – i Molins fall, ett stort och betydande inflytande.

Trots många redaktionella vändor både med sitt först och andra manus skriver Molin i ett av sina sista blogginlägg av att jobba med ”förläggare” och ”redaktör” är ovärderligt.⁷⁹ Förläggarrsponsen, menar hon, har ”stor betydelse när jag ska dra igång redigeringen”.⁸⁰ SI en reflektion som speglar Fägerskjölds tidigare menar Molin att även om hon upplever att det i vissa fall är jobbigt att bemöta de redaktionella åsikterna om hennes manus inser hon att de är nödvändiga. Molins skriver, ”Det är en bitterljuv känsla – att inse att förläggaren har rätt och ana den bättre versionen av boken som finns bortom nästa redigeringsvända”.⁸¹ McGann menar att även om författaren traditionellt är måna om att bibehålla sin texts karaktär är det generellt accepterat att samarbete med ”publishing institutions” kräver anpassningar till de kriterier eller krav som dessa instutioner har.⁸²

5.3. Malin Edholm

Snarare än att beskriva det redaktionella arbetet utförligt använder Malin Edholm Debutantbloggen för att reflektera över vad det innebär att skriva normkritiskt inom en specifik genre, nämligen erotik. Det finns ett fåtal inlägg som dokumenterar det redaktionella arbetet.

På vilket sätt synliggör författaren det redaktionella arbetet (generellt)?

Edholm menar att det kanske vore bra om hon enbart läste böcker på svenska då kanske skulle hjälpa henne i både hennes ”skrivande och redigeringsjobb” om hon enbart läste böcker på svenska.⁸³ Edholms redigeringsreferenser rör huvudsakligen språkriktighet.

På vilket/vilka sätt, om några, synliggör författaren redaktörens/förlagets skapande inflytande i texten?

Edholm skriver att hon uppskattar att hennes redaktör påpekar när Edholm använder anglicismer i sin text.⁸⁴ Edholm menar att det är ett återkommande problem och att hon

---

⁷⁹ Sara, Molin, ”Långsamt och livfullt skrivande”, *Debutantbloggen*, 6 oktober 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/10/06/langsamt-och-lekfullt-skrivande/> (hämtad den, 27 mars 2021).

⁸⁰ Sara, Molin, ”I väntan på dynghögen”, 3 mars 2020, *Debutantbloggen*, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/03/03/i-vantan-pa-dynghogen/> (hämtad den, 25 mars 2021).

⁸¹ Sara, Molin, ”Bättre kan du!”, *Debutantbloggen*, 26 maj 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/05/26/battre-kan-du/> (hämtad den, 25 mars 2021).

⁸² McGann, 1994, s. 53 – 54

⁸³ Malin, Edholm, ”När engelskan tar över...”, *Debutantbloggen*, 20 maj 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/05/20/nar-engelskan-tar-over/> (hämtad den, 4 april 2021).

⁸⁴ Edholm, 20 maj 2020.

sällan inser det själv, på grund av att hon konsumerar så pass mycket litteratur skriven på engelska. Redaktörens uppdrag i detta fall är att hålla Edholm till en språklig standard. Edholm noterar, om sin tendens att använda anglicismer i sin text, att hon uppskattar när hennes redaktör påpekar det. Edholms redaktörs inflytande i texten kan sägas vara av en huvudsakligen språklig karaktär. Edholm beskriver till exempel att hon i samråd med sin redaktör diskuterat huruvida det passar att hon har engelsk dialog i en text som i huvudsak är skriven på svenska. I en av sina texter valde Edholm att behålla den engelska texten men i ett annat ”ändrade [...] efter att ha pratat med redaktören om svårigheterna som kan uppstå vid inläsningen av ljudbok”.⁸⁵ Här kan det redaktionella inflytandet sägas sträcka sig till att påverka en texts språkliga utformning, (och med detta – känslan), med hänvisning till formatet som författaren arbetar i och vad som språkligt passar och inte passar i relation till formatet. Den redaktionella interventionen gällande sin texts språkliga karaktär som Edholm beskriver speglar ovanstående resonemang om hur anpassningar i den litterära texten är format av ett komplext nätverk av sociala relationer – både förlagets, och formatets förutsättningar – inte bara författarens.

5.4. Hanna Nordlander

Likt Edholm använder Hanna Nordlander Debutantbloggen för att behandla andra ämnen än det redaktionella arbetet. I huvudsak handlar hennes texter om innehållet i hennes poesisamling, sin barndom och sin pappas missbruk – teman som återkommer i hennes verk.

På vilket sätt synliggör författaren det redaktionella arbetet (generellt)?

Nordlander skriver relativt lite om det redaktionella arbetet. I den mån hon hänvisar till det är det ofta i relation till skrivande hon gjort i samband med skrivkurser. Nordlander menar att det värdefull hon ser i feedback är inte hur personen i fråga skulle skrivit *hennes* text, utan hur den ”uppfattas”, och vilken ”känsla” den ger.⁸⁶ Samtidigt är Nordlander den av 2020s skara debutantskribenter som reflekterar ingående kring attityder till redigering.

Nordlanders inlägg med titeln ”Grit & gröt” gör upp med myten om författaren och det fulländade verket. Inlägget börjar med en reflektion över att även om Debutantbloggen startades av tre män, är det huvudsakligen kvinnor som är skribenter. Medan män skriver i seriösa format som ”dagbok”, eller ”verk” skriver kvinnor istället bloggar som trivialiseras.⁸⁷

---

⁸⁵ Edholm, 20 maj 2020.

⁸⁶ Hanna, Nordlander, ”Komposttexter och Dancing Queen: Essensen med att åka på skrivkurs”, *Debutantbloggen*, 17 september 2020, [https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/09/17/komposttexter-och-dancing-queen-essensen-med-att-aka-pa-skrivkurs/\(hämrad den, 6 april 2021\)](https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/09/17/komposttexter-och-dancing-queen-essensen-med-att-aka-pa-skrivkurs/(hämrad%20den,6%20april%202021))

⁸⁷ Hanna, Nordlander, ”Grit & Göt”, *Debutantbloggen*, 19 november 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/11/19/grit-got/> (hämtad den, 6 april 2021).

Nordlander kopplar även detta till den romantiska författarmyten och osynliggörandet av det redaktionella arbetet: ”Inspiration är något fint. Att ha en affärsplan för sin bok är fult. Att skriva oredigerat och plötsligen stå där med ett mästerverk a la Kerouac är fint”.⁸⁸ Stillinger, i *Multiple Authorships and the Myth of the Solitary Genius*, skriver att den romantiska föreställningen som författaren som ensamt geni är så pass vida spridd att den nästan bör kallas universal.⁸⁹ Under romantiken betonade författare som Percy Shelley och Samuel Taylor Coleridge vikten av spontan inspiration. Den senare till den grad att han hävdade att en av hans mest kända dikter, ”Kubla Khan: or a Vision in a Dream” helt enkelt uppenbarade sig i en dröm och allt han behövde göra var att skriva ner den.⁹⁰ De bestående idéerna om författargeniet som inte behöver vare sig planera eller skriva om sina verk kan härledas till ovanstående ideal. Genom att påpeka att redigering ofta anses som fult synliggör Nordlander bestående föreställningar om författaren. Föreställningar som demonstrerat i uppsatsens tidigare fallstudier, och av Nordlanders påpekande att Kerouac visst skrev om sina texter, inte speglar litteraturens verklighet. Nordlander menar att snarare än att sträva efter en felaktig föreställning om vad författararbetet innebär bör författare insett att det som är betydande är att ha ”grit” och att fortsätta ”kämpa”.⁹¹ Verkligheten, menar Nordlander i en iakttagelse som speglar både Fägerskjöld och Molin, att en text oftast inte är särskilt bra vid ”första försöket” utan att det krävs ett ”första, andra och tredje utkast”.⁹²

På vilket/vilka sätt, om några, synliggör författaren redaktörens/förlagets skapande inflytande i texten?

I ett inledande inlägg skriver Nordlander att hennes manus för tillfället befinner sig i ”en redaktörs händer”.⁹³ Hon skriver, liksom sina Debutantbloggskollegor, att hon inväntar redaktörens kommentarer med en viss oro. Nordlander förlikar sig med sin oro under inläggets gång och menar att den redaktionella insatsen kan vara positiv och att redaktören gärna får ”fundera lite extra” rörande titeln och kronologin för att säkerställa att texten förstås på det sätt som Nordlander vill att den ska förstås.⁹⁴ Nordlanders redaktör, upplever hon, har jobbat med hennes text med avsikt att ”förbättra och förstärka” Nordlanders röst.⁹⁵

---

⁸⁸ Nordlander, 19 november 2020.

⁸⁹ Stillinger, 1991, s. 183.

⁹⁰ Sullivan, 2013, s. 29.

⁹¹ Nordlander, 19 november 2020.

⁹² Nordlander, 19 november 2020.

⁹³ Hanna, Nordlander, ”Om väntan och tvivel och vad en egentligen borde trycka på en t-shirt”, *Debutantbloggen*, 6 februari 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/02/06/om-vantan-och-tvivel-och-vad-en-egentligen-borde-trycka-pa-en-t-shirt/>, (hämtad den, 6 april 2020).

⁹⁴ Nordlander, 6 februari 2020.

⁹⁵ Nordlander, 6 februari 2020.

Nordlanders formulering av redaktörens roll i det redaktionella arbete speglar ovanstående konsensus som Greenbergs intervjuer beskriver. En likande bild återfinns i ett samtal mellan författaren Anna Eggert och Anja Eriksson, redaktör på Opal förlag. Eriksson beskriver att det är redaktörens uppgift att ”lyfta fram det bästa hos författaren”.⁹⁶ Även här ekas Nordlanders beskrivning av vad hon upplever är redaktörens roll i textarbetet.

5.5. Daniel Sjöberg

Att tacka de som medverkat i framställningen av hans debutbok *Nästan Friends* skriver Daniel Sjöberg är nödvändigt då det är ett antal olika aktörer som bistått honom i resan mot att bli en utgiven författare.⁹⁷ Sjöberg blandar tankar och reflektioner om det redaktionella arbetet med frågor om vad det innebär att vara en författare i en digital tidsålder.

På vilket sätt synliggör författaren det redaktionella arbetet (generellt)?

Hos Sjöberg framställs det redaktionella arbetet som en nödvändig del av vara författare. I ett inledande inlägg skriver Sjöberg att han skrivit ”en bok, eller ett manus, som ska bli en bok”.⁹⁸ Sättet Sjöberg beskriver sin text på signalerar att han anser att ett manus inte nödvändigtvis kan likställas med en bok – utan att det krävs arbete för att ta den från det ena stadiet till det andra.

På vilket/vilka sätt, om några, synliggör författaren redaktörens/förlagets skapande inflytande i texten?

Sjöberg är öppen med att han tidigt blandad in andra aktörer för att hjälpa honom att utveckla sitt manus. Innan han skickade sin text till förlag sökte han sig till en ”professionell redaktör” för att denna skulle bedöma om manuset hade potential att kunna bli utgivet. När redaktören återkom med kunde Sjöberg räkna de redaktionella kommentarerna till ett tusental.⁹⁹

Likt Molin synliggör Sjöbergs redaktionella resa att bara för att författaren skrivit förlagskontrakt betyder det inte att förlaget ger ut boken i det skick som det antagna manuset utan har ofta starka åsikter om hur manuset ska se ut vid utgivning.¹⁰⁰ I den här processen är redaktörens inflytande viktigt. Sjöberg beskriver hur han lämnat över sitt manus i ”redaktörens betydligt mer kapabla händer” och att han arbetar med att genomföra de

---

⁹⁶ Skrivarpodden, ”Författare – redaktör”, 28 december 2017, *podcast*, <https://podtail.se/podcast/skrivarpodden/forfattare-redaktor/> (hämtad den, 1 mars 2021).

⁹⁷ Daniel, Sjöberg, ”Jag har sett min bok”, 26 juni 2020, *Debutantbloggen*.

⁹⁸ Daniel, Sjöberg, ”Hahaha – så sorgligt”, 17 januari 2020, *Debutantbloggen*.

⁹⁹ Daniel, Sjöberg, ”Det var ju inte så farligt”, 28 februari 2020, *Debutantbloggen*, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/02/28/det-var-ju-inte-sa-farligt/> (hämtad den, 6 april 2021); Daniel, Sjöberg ”Allt handlar om Corona – eller?”, *Debutantbloggen*, 13 mars 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/03/13/allt-handlar-om-corona-eller/>, (hämtad den, 8 april 2020).

¹⁰⁰ Daniel, Sjöberg, ”Sju månader och en dag”, *Debutantbloggen*, 21 februari 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/02/21/sju-manader-och-en-dag/>, (hämtad den, 6 april 2021).

ändringar som redaktören ”skrivit i dokumentet som innehåller debutromanen”.¹⁰¹ Sjöberg betonar sin redaktörs expertis. Dessutom är Sjöberg den enda av debutantskribenterna som nämner sin redaktör vid namn och inte bara vid dennes yrkestitel – ett erkännande av dennes betydelse.¹⁰² Redaktören är ofta en bakgrundsfigur. I en artikel med den talande titeln ”ett jobb som inte ska synas” skriver redaktören Lars Schmidt att redaktörens arbete utförs med intentionen att förbättra texten, ”feedback som ska göra manuset så bra som möjligt”.¹⁰³ Schmidt menar att redaktörens huvuduppgift är att ”hjälpa författaren”.¹⁰⁴ Sjöberg kommenterar genomgående redaktörens inflytande.¹⁰⁵ Å andra sidan är det frågan om Sjöberg kan sägas se det redaktionella arbetet som kollaborativt. I ett av årets sista inlägg skriver Sjöberg att han är intresserad av att utforska hur det skulle vara att skriva ”tillsammans” med andra författare. Samtidigt visar detta intresse att Sjöberg inte ser det arbete som han utfört i samråd med diverse redaktörer som ett samskrivande, ett kollaborativt projekt.¹⁰⁶

6. Diskussion

Följande avsnitt består av sammanfattande reflektioner av ovanstående analys och knyter ihop dessa i en avslutande kommentar om det redaktionellt arbete och författarmyten.

Den romantiska föreställningen om det oredigerade verket består in i samtiden. Samtidigt visar ovanstående fallstudier på ett tydligt synliggörande av den redaktionella processen och hur essentiell den ofta är för att det litterära verket ska uppnå sin fulla potential. Det redaktionella arbetet beskrivs med en viss ambivalens, men återföljs ofta av att debutantskribenten medger att även om det inte är den roligast delen av textarbetet, är det kanske den nödvändigaste. Den textsociologiska utgångspunkten som ämnar att spåra och synliggöra de olika aktörer som haft inflytande på ett litterärt verk och menar att i de flesta fall är det frågan om ett samarbete mellan olika aktörer. Denna studie demonstrerar sanningen i detta påstående. Redaktörens eller förlagets skapande inflytande återfinns hos samtliga debutantskribenter – om än i olika grad. Hanna Nordlander menar att poeter” inte håller på att

---

¹⁰¹ Daniel, Sjöberg, ”Kan man redigera sig till vansinne?”, *Debutantbloggen*, 14 augusti 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/08/14/kan-man-redigera-sig-till-vansinne/>; Sjöberg, 13 mars 2020.

¹⁰² Sjöberg, 13 mars 2020.

¹⁰³ Lars, Schmidt, ”Ett jobb som inte ska synas”, *Svensk bokhandel*, 16 maj 2007, <https://www.svb.se/nyheter/ett-jobb-som-inte-ska-synas>, (hämtad den, 20 april, 2021).

¹⁰⁴ Schmidt, 16 maj 2007.

¹⁰⁵ Sjöberg, 13 mars 2020, Daniel, Sjöberg, ”Och där dök coronaromanen upp i skallen”, *Debutantbloggen* 3 april 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/04/03/och-dar-dok-coronaromanen-upp-i-skallen/> (hämtad den, 9 april 2020).

¹⁰⁶ Daniel, Sjöberg, ”Något jag gärna skulle vilja testa – tror jag”, *Debutantbloggen*, 20 november 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/11/20/nagot-jag-garna-skulle-testa-tror-jag/>, (hämtad den, 13 mars 2021).

”marknadsanpassar” – med andra ord, inte engagerar sig i samma slags redaktionella revideringar som t.ex., Molin och Edholm som både förändrade sina verk utifrån krav och önsknings av olika förlag.¹⁰⁷ Samtidigt visar Nordlander också på ett visst redaktionellt inflytande, även om det i jämförelse med de andra debutantskribenterna är betydligt mindre. Det redaktionella inflytandet synliggörs kanske bäst i hur debutantskribenterna ofta hänvisar till sina först inskickade manus som råmanus, ett ord som denoterar något ofärdigt. I ett inlägg där Fägerskjöld reflekterar över hur hon arbetade med sin första roman skriver hon att hon lät den ”växa fram lite som den ville” men att det innebar att den ”behövde ändras rätt så mycket när redaktören fick säga sitt”.¹⁰⁸

Att det redaktionella arbetet är så pass omfattande och inbegriper så pass mycket redaktionell intervention kan potentiellt förklaras med att författarna tillhör just kategorin debutant. Som Svedjedal observerar, ”viktigast är förläggarens insats i regel i början av författarens bana”.¹⁰⁹ Hos Fägerskjöld, Sjöberg och kanske mest hos Molin är det uppenbart att det skapande inflytandet som redaktören, förlaget eller förläggaren en förutsättning för att deras texter ska bli utgivna. Det redaktionella arbetet, som det framställs på Debutantbloggen, kan sägas vara ett skapande samspel, ett kollaborativt arbete. Det sker mellan författare och redaktör eller författare och förlag. Greenbergs modell – som visar på en triangulär snarare än binär relation kan till viss del sägas pass in på alla ovanstående fall. I de fall att tankefiguren är obalanserad till fördel för ena parten – till exempel i Molins fall där de olika förlagen kan sägas ha haft stort inflytande, och i Nordlanders fall där det kan sägas att Nordlander haft ett stort behov att behålla rätten att bestämma över sin text kan modellen ändå till viss del appliceras då det fortfarande handlar om ett skapande, socialt samspel mellan olika aktörer inom ramen för redaktionellt arbete.

I slutändan kan det dock ifrågasättas att även om det redaktionella arbete *bör* anses som kollaborativt och om det *upplevs* som detta. Författarnas sida beskrivs texterna som de arbetar med genomgående som *min* eller *mitt*, possessiva pronomen som indikerar äganderätt. Debutantskribenterna uttrycker oro över huruvida deras texter fortfarande kan anses vara deras. Vid de tillfällen då redaktörens åsikt står mot författarens är det författaren som har det sista ordet om huruvida förändringarna bör genomföras – även om debutantskribenterna oftast fogar sig efter redaktörens åsikt då denna kan sägas besitta expertis och kunskap som vad som

---

¹⁰⁷ Nordlander, 6 februari 2021.

¹⁰⁸ Kristin, Fägerskjöld, ”De små idéerna”, *Debutantbloggen*, 2 mars 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/03/02/de-sma-ideerna/> (hämtad den, 5 mars 2021).

¹⁰⁹ Svedjedal, 1994, s. 14.

behöver göras för att boken ska ha störst chans att bli en framgång. I både författarredogörelserna över det redaktionella arbetet samt hos redaktörer själva finns det en motvilja att erkänna till vilken *grad* utomstående aktörer kan sägas ha skapande inflytande. En orsak till detta är att på den moderna bokmarknaden spelar författaren, inte förlaget (och de som arbetar där) störst roll i en boks säljpotential – till stor del för att den romantiska fascinationen med författaren består.¹¹⁰ Det är en åsikt som speglas av bokredaktören Constance Hale som menar att det oftast är hos författaren som läsarnas lojalitet ligger.¹¹¹ Redaktörerna Robert Gottlieb och Carol Blake menar att även om det är i litteraturvetarens intresse att känna till redaktionella interventioner är det inte ett intresse som gemene man delar – då denna är intresserad av innehållet i boken och inte hur det kommer sig att boken ser ut som den gör.¹¹² Debutantbloggen ger insikt i litteraturens faktiska villkor på den moderna bokmarknaden och de sociala relationer möjliggör litterär produktion. Samtidigt speglar attityder både hos författare och redaktörer till viss del fortfarande en romantiserad bild av författaren och dennes verk, en bild som underhålls av förutsättningar på den moderna bokmarknaden.

Vidare forskning

Ovanstående studie har utifrån fem fallstudier undersökt det kollaborativa arbete som sker mellan författare och redaktörer i den redaktionella processen. Studien har fokuserat på själva synliggörandet av detta arbete. Robert Dartons ”the Communications Circuit” (1990), vidare utvecklat av Claire Squires och Padimi Ray Murray (2013), illustrerar de komplexa nätverk av relationer som utgör den moderna bokmarknaden. Varje enskilt verk kan infogas i ett bredare sammanhang som också agerar och har ett skapande inflytande på det litterära verket – en bild som speglar McGanns anmärkning att det litterära verket förlorar sin autonoma status när det antror ett förlagssammanhang.¹¹³ Liknande fallstudier skulle kunna användas för att undersöka hur det redaktionella arbetet utförs i syfte att anpassa texten till målgrupp, format och utgivningskanaler. Insikt i hur det för hur det litterära verket medvetet och omedvetet formas av den moderna bokmarknadens förutsättningar finns att hämta i de kringmaterial och de manuskript som detaljerar de val, och vägar som format texten innan utgivning.

---

¹¹⁰ Murray, 2019, s. 49 – 50.

¹¹¹ Greenberg, 2013, s. 133.

¹¹² Larissa, MacFarquhar, ”Robert Gottlieb, the Art of Editing No. 1”, *the Paris Review*, Issue 132, Fall 1994. <https://www.theparisreview.org/interviews/1760/the-art-of-editing-no-1-robert-gottlieb>, (hämtad den, 14 april, 2021); Greenberg, 2013, s. 123.

¹¹³ Steiner, 2019, s. 20 – 21; Murray, Padmini Ray, och Claire, Squires, ”The Digital Publishing Communications Circuit”, *Book 2.0*, vol. 3:1, 2013, s. 3 – 23.

7. Källförteckning

Primära källor

Otryckt material

Debutantbloggen, "Debutantbloggen: litterära debuter om drömmar, ångest och vedermödor",

Debutantbloggen, <https://debutantbloggen.wordpress.com/>, (hämtad den, 3 april 2021).

Debutantbloggen, "Om bloggen", *Debutantbloggen*,

<https://debutantbloggen.wordpress.com/about/>, (hämtad den, 10 april 2021).

Edholm, Malin, "När engelskan tar över...", *Debutantbloggen*, 20 maj 2020,

<https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/05/20/nar-engelskan-tar-over/> (hämtad den, 4 april 2021).

Fägerskjöld, Kristin, "Drömmar som slår in", *Debutantbloggen*, 6 januari 2020,

<https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/01/06/drommar-som-slar-in/>, (hämtad den, 5 mars, 2021).

Fägerskjöld, Kristin, "Känslomässig berg- och dalbana", *Debutantbloggen*, 13 januari 2020,

<https://debutantbloggen.wordpress.com/category/kristin-fagerskjold/page/3/>, (hämtad den, 5 mars, 2021).

Fägerskjöld, Kristin, "Det här med ideér", 3 februari 2020,

<https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/02/03/det-har-med-ideer/>, (hämtad den, 5 mars, 2021).

Fägerskjöld Kristin, Fägerskjöld, "Skiten under stövlarna", *Debutantbloggen*, 24 februari

2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/02/24/skiten-under-stovlarna/>, (hämtad den, 5 mars 2021).

Fägerskjöld, Kristin, "Skriva och skriva om", *Debutantbloggen*, 9 mars 2020,

<https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/03/09/skriva-och-skriva-om/>, (hämtad den, 5 mars, 2021).

Fägerskjöld, Kristin, ”Dags för redigering igen”, *Debutantbloggen*, 6 april 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/04/06/dags-for-redigering-igen/>, (hämtad den, 5 mars 2021).

Fägerskjöld, Kristin, ”Redigeringsbekännelser”, *Debutantbloggen*, 20 april 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/04/20/redigeringsbekannelser/> (hämtad den, 5 mars 2021).

Fägerskjöld, Kristin, ”Jordnötter och döda älsklingar”, *Debutantbloggen*, 11 maj 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/05/11/jordnotter-och-doda-alsklingar/> (hämtad den, 5 mars 2021).

Fägerskjöld, Kristin, ”Småord och kapitelordning”, *Debutantbloggen*, 8 juni 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/06/08/smaord-och-kapitelordning/> (hämtad den, 5 mars 2021).

Fägerskjöld, Kristin, ”Tack för mig”, *Debutantbloggen*, 21 december 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/12/21/tack-for-mig/>, (hämtad den, 5 mars 2021).

Molin, Sara, ”Gott nytt år”, *Debutantbloggen*, 31 december 2021, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2019/12/31/gott-nytt-ar-2/>, (hämtad den, 20 februari, 2021).

Molin, Sara, ”Tusen refuseringar och ett ja som försvann – min väg till förlagskontrakt”, *Debutantbloggen*, 7 januari 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/01/07/tusen-refuseringar-och-ett-ja-som-forsvann-min-vag-till-forlagskontrakt/>, (hämtad den, 25 mars 2021).

Molin, Sara, ”Det började med ett tåg, en dörr, och en ut-och-in-vänd päls”, *Debutantbloggen*, 14 januari 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/01/14/det-borjade-med-ett-tag-en-dorr-och-en-ut-och-in-vand-pals/> (hämtad den, 25 mars 2021).

Molin, Sara, "Konsten att skriva bok nummer två", *Debutantbloggen*, 28 januari 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/01/28/konsten-att-skriva-bok-nummer-2/>, (hämtad den, 25 mars 2021).

Molin, Sara, "I väntan på dynghögen", 3 mars 2020, *Debutantbloggen*, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/03/03/i-vantan-pa-dynghogen/> (hämtad den, 25 mars 2021).

Molin, Sara "Bättre kan du!", *Debutantbloggen*, 26 maj 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/05/26/battre-kan-du/> (hämtad den, 25 mars 2021).

Molin, Sara "Att skriva en bok flera gånger", *Debutantbloggen*, 23 juni 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/06/23/att-skriva-en-bok-flera-ganger/>, (hämtad den, 25 mars 2021).

Molin, Sara, "Den stora författardrömmen", *Debutantbloggen*, 8 september, 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/09/08/den-stora-forfattardrommen-2/> (hämtad den, 25 februari, 2021).

Molin, Sara, "Långsamt och livfullt skrivande", *Debutantbloggen*, 6 oktober 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/10/06/langsamt-och-lekfullt-skrivande/> (hämtad den, 27 mars 2021).

Molin, Sara, "Ett råmanus blir till", *Debutantbloggen*, 24 november 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/11/24/ett-ramanus-blir-till/>, (hämtad den, 27 mars 2021).

Nordlander, Hanna, "Om väntan och tvivel och vad en egentligen borde trycka på en t-shirt", *Debutantbloggen*, 6 februari 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/02/06/om-vantan-och-tvivel-och-vad-en-egentligen-borde-trycka-pa-en-t-shirt/>, (hämtad den, 6 april 2020).

Nordlander, Hanna, "Komposttexter och Dancing Queen: Essensen med att åka på skrivkurs", *Debutantbloggen*, 17 september 2020,

<https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/09/17/komposttexter-och-dancing-queen-essensen-med-att-aka-pa-skrivkurs/>, (hämtad den, 6 april 2021)

Nordlander, Hanna, "Grit & Göt", *Debutantbloggen*, 19 november 2020,

<https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/11/19/grit-got/> (hämtad den, 6 april 2021).

Sjöberg, Daniel, "Sju månader och en dag", *Debutantbloggen*, 21 februari 2020,

<https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/02/21/sju-manader-och-en-dag/>, (hämtad den, 6 april 2021).

Sjöberg, Daniel, "Det var ju inte så farligt", 28 februari 2020, *Debutantbloggen*,

<https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/02/28/det-var-ju-inte-sa-farligt/> (hämtad den, 6 april 2021).

Sjöberg, Daniel, "Allt handlar om Corona – eller?", *Debutantbloggen*, 13 mars 2020,

<https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/03/13/allt-handlar-om-corona-eller/>, (hämtad den, 8 april 2020).

Sjöberg, Daniel, "Och där dök coronaromanen upp i skallen", *Debutantbloggen* 3 april 2020,

<https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/04/03/och-dar-dok-coronaromanen-upp-i-skallen/> (hämtad den, 9 april 2020).

Sjöberg, Daniel, "Kan man redigera sig till vansinne?", *Debutantbloggen*, 14 augusti 2020,

<https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/08/14/kan-man-redigera-sig-till-vansinne/>;

Sjöberg, 13 mars 2020.

Sjöberg, Daniel, "Något jag gärna skulle vilja testa – tror jag", *Debutantbloggen*, 20

november 2020, <https://debutantbloggen.wordpress.com/2020/11/20/nagot-jag-garna-skulle-testa-tror-jag/>, (hämtat den, 13 mars 2021).

Sekundära källor

Tryckta källor

Berg, Martin, *Netnografi*, Studentlitteratur: Lund, 2015.

De, Biasi, Pierre-Marc, "Toward a Science of Literature: Manuscript Analysis and the Genesis of the Work", i (red.) Deppman, m. fl., *Genetic Criticism: Texts and Avante-textes*, 2004, University of Pennsylvania Press: Philadelphia, 2004, s. 36 – 69.

Forslid, Torbjörn, m.fl., *Höstens böcker: litterära värdeförhandlingar 2013*, Makadam förlag: Göteborg & Stockholm, 2015.

Furst, Henrik, *Debutant! Vägar till skönlitterär debut och ett särskilt uppmärksammat mottagande*, Avdelningen för litteratursociologi: Uppsala universitet, 2019,

Gabler, Hans-Walter, *Text Genetics in Literary Modernism and Other Essays*, Open Book Publishers: Cambridge, 2018.

Greenberg, Susan L., *Editors Talk about Editing: Insights for Readers, Writers and Publishers*, Peter Lang Publishing, 2013.

Greenberg, Susan L. *A Poetics of Editing*, Palgrave Macmillan: Switzerland, 2018.

Groenland, Tim, *the Art of Editing: Raymond Carver and David Foster-Wallace*, Bloomsbury Academic: London, 2020.

Hay, Louis, "Introduction: A Genesis of French Genetic Criticism", i (red.) Deppman, m. fl., *Genetic Criticism: Texts and Avante-textes*, 2004, University of Pennsylvania Press: Philadelphia, 2004, s. 1 – 17.

Lenemark, Christian, "Författarbloggar", i (red.) Lenemark, Christian, *Litteraturens nätverk*, Studentlitteratur: Lund, 2012, s. 21 – 33.

McGann, Jerome, *A Critique of Modern Textual Criticism*, University Press of Virginia: Charlottesville and London, 1992.

Moberg, Åsa, "När en bok ges ut 37 år senare", i (red.) Annika, Nordin, *Tag och skriv! Fjorton författare om sitt skrivande*, Natur & Kultur: Stockholm, 2020, s. 185 – 199.

Murray, Simone, "Publishing Studies: Critically Mapping Research in Search of a Discipline", *Publishing Research Quarterly*, nr. 4, 2006, s. 3 – 25.

Murray, Simone, "Authorship", i (red.) Philip, Angus, och Bhaskar, Michael, *the Oxford Handbook of Publishing*, Oxford University Press: Oxford, 2019, s. 39 – 55.

Stillinger, Jack, *Multiple Authorships and the Myth of the Solitary Genius*, Oxford University Press: Oxford, 1991,

Steiner, Ann, *Litteraturen i mediesamhället*, 4:de uppl., Studentlitteratur: Lund, 2019.

Svedjedal, Johan, "Textkritisk litteraturteori: några linjer i svensk och anglosaxisk textkritisk debatt", i (red.) Ståhle-Sjönell, Barbro, *Textkritik: teori och praktik vid edering av litterära texter*, Svenska Vitterhetssamfundet: Almqvist & Wiksell international: Stockholm, 1991, s. 42 – 79.

Svedjedal, Johan, *Författare och förläggare och andra litteratursociologiska studier*, Gidlunds förlag: Stockholm, 1994.

Svedjedal, Johan, "Det litteratursociologiska perspektivet. Om en forskningstradition och dess grundantaganden", *Uppsala universitet*, 2012,

<https://www.littvet.uu.se/forskning/avdelningen-for-litteratursociologi/det-litteratursociologiska-perspektivet/> (hämtad den, 25 februari 2021).

Wähä, Nina, "Att gå och leda skrivarkurser", i (red.) Nordin, Annika, *Tag och skriv! Fjorton författare om sitt skrivande*, Natur & Kultur: Stockholm, 2020, s.171 – 185.

Otryckta källor

Beckman, Åsa, ”Debutantbloggen en pigg 5-åring”, *Dagens Nyheter*, 3 januari 2015, <https://www.dn.se/arkiv/kultur/debutantbloggen-en-pigg-5-aring/>, (hämtad den, 4 april, 2021).

Davis, Oliver, ”the Author at Work in Genetic Criticism”, *Paragraph*, vol. 25:1, 2002, s. 92 – 106.

Eve, Martin Paul, ”You Have to Keep Track of Your Changes: The Version Variants and Publishing History of David Mitchell’s *Cloud Atlas*”, *Open Library of Humanities*, 2:2, 2016, s. 1–34.

Liljestrand, Jens, ”Åsa Moberg: ”Kärleken i Julia Anderssons liv”, *Dagens Nyheter*, 8 mars 2011, <https://www.dn.se/kultur-noje/bokrecensioner/asa-moberg-karleken-i-julia-anderssons-liv/> (hämtad den, 7 mars 2021).

MacFarquhar, Larissa, ”Robert Gottlieb, the Art of Editing No. 1”, *the Paris Review*, Issue 132, Fall 1994. <https://www.theparisreview.org/interviews/1760/the-art-of-editing-no-1-robert-gottlieb>, (hämtad den, 14 april 2021).

Murray, Padmini Ray, och Squires, Claire, ”The Digital Publishing Communications Circuit”, *Book 2.0*, vol. 3:1, 2013, s. 3 – 23.

Knausgaard, Karl-Ove, ”What Writers and Editors Do”, *the Paris Review*, 5 januari 2020, <https://www.theparisreview.org/blog/2021/01/05/what-writers-and-editors-do/>, (hämtad den, 9 februari 2021).

Schmidt, Lars, ”Ett jobb som inte ska synas”, *Svensk bokhandel*, 16 maj 2007, <https://www.svb.se/nyheter/ett-jobb-som-inte-ska-synas>, (hämtad den, 20 april 2021).

Shifton, Elizabeth, ”The Editor’s Job in Trade Publishing”, i (red.) Geiser, Elizabeth, Dolin, Arnold och Topkis, Gladys, *the Business of Book Publishing: Papers by Practicioners*, Routledge, 1989 (2019), [E-bok].

Skrivarpodden, ”Författare – redaktör”, 28 december 2017, *podcast*,
<https://podtail.se/podcast/skrivarpodden/forfattare-redaktor/> (hämtad den, 1 mars 2021).